

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknek, körjegyzőknek és tanítóknak 8 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Tóth János.

Társzerkesztő: **Dr. Franciscy Lajos.**

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. szám.

Hirdetési árak: Egy háromhasábos petitsor ára 16 fill. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fill.

A kath. autonomia ügye.

Kegyeket ki lehet koldulni, árucikkeket ki lehet alkudni, de a jogokat ki kell küzdeni.

A kath. autonomiát szervező kongresszus megfélemezett erről az elemi igazságról, midőn a helyett, hogy bátor elhatározással síkra szállt volna a kath. egyházat megillető önkormányzati jogokért, érthetetlen gyengeséggel és még érthetlenebb következetlenséggel az alkudozás terére lépett. Mert csak közönséges alkudozás az az egész érintkezés, melyet a kongresszusi többség határozatának értelmében a 27-es bizottság, illetőleg ennek két albizottsága a 12-es és 3-as bizottságok a kormányval és a püspöki karral folytatnak.

Mi már akkor, midőn a kongresszus a Horánszky-féle indítványt elfogadta s ezzel a szervezési munkásságot egyszerűen abbahagyta, aggodalmunkat fejeztük ki az autonomia sorsa felett. Sejtettük már akkor, hogy a munkálatok meg fognak akadni azon a kátyús uton, melyre a sok bizottság döcögő szekerét terelték. Attól is féltünk, hogy a bizottságok a kormányval és a püspöki karral elfogadható megállapodásra egyáltalában nem jutnak, s ez esetben a kongresszus, mely a Ho-

ránszky-féle indítvánnyal maga gyengítette meg az erkölcsi erejét, vagy feloszlik, vagy pedig egy, az egyház jogainak és szabadságainak legkevésbé sem kedvező önkormányzati szervezetet fogad el, melyből hiányozni fog a katolikus közszellemet életre serkentő erő.

Ilyen aggodalmas sejtelmek vonultak el lelkünk előtt, az akkor keletkezett helyzet benyomása alatt. Azt azonban nem tudtuk feltételezni, hogy a kormányval és a püspöki karral folytatott tárgyalásoknak az lesz a vége, hogy a kongresszusnak eddig elért egyetlen eredményét is, a 27-es bizottság többségének munkálatát visszafejlesztik. Pedig a Pester Lloyd-ban nem régen megjelent autonomia-tervezet egyenes visszafejlesztése a többségi munkálatnak, az autonomia országos szervezésének megghiusítása.

Ezen tervezet az autonomia legfőbb testületét, az országos kath. gyűlést és ennek végrehajtó közegét az igazgató tanácsot előre kizártnak tekintti, a helyett valamilyen kinevezett testületet, egyházi bizottságot kontemplál, mely egyszerű tanácsadó közege lenne a vallásügyi miniszternek. Az egész önkormányzat, e tervezet szerint a hitközségi és az egyházmegyei szervezkedésre zsugorodnék össze, de ezek közül is a hitközségi auto-

nomiának csak az volna a tartalma, melylyel ez idő szerint bír, az egyházmegyei szervezetnek pedig egyáltalában nem lehetne tartalmat adni. Ez az utóbbi szervezet ugyanis, melyet egyébként a többségi munkálat teljesen mellőzött, csakis egy országos autonomiának a keretében bírhat jelentőséggel, mint közvetítő szerv a hitközségi és az országos önkormányzati testület között.

Igaz, a Pester Lloyd tervezetét, azóta hogy megjelent, már alaposan agyoncáfolták, állítólag maga a kultuszminiszter a hármás bizottság előtt attól a tervezettől eltérő nyilatkozatokat tett, de azért annak a tervezetnek az alapmotívuma, hogy a többségi munkálat, melyet a kongresszus elfogadott, szűkebb jogkeretek közé szoríttassék, nem szünt meg a kormányt az ő szándékaiban vezérelni.

Pedig az a többségi munkálat ugyancsak szűkre szabta ki az autonomia jogait, oly szűkre, hogy ha még ezt a nagyon megszorított jogkört sem foglalhatjuk el, akkor egyházi önkormányzatról nem beszélhetünk.

A bizottságok eddigi eljárásának eredménytelensége és az ügy szándékos halogatása után bizonyosak lehetünk immár arról, hogy a magyar katolicizmusnak az autonomiát ki kell vívnia.

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE“ TÁRCÁJA.

A mama névnapi ajándéka.

Heteken át dolgozott rajta Sári, hogy meglepje vele édes anyját. Titokban, észrevétlenül festette a szép madarkákat a szürkés-fehér selyem lapra, meg a szecessziós izlésben tartott *amaranthe* ágacsákat, édes anyjának kedvenc virágjait. Titkába nem avatott be senkit, csak Marit, a szobaleányt, hogy igazi meglepetés számba menjen. Késő estj. órákban, mikor a többiek nyugalomra tértek, s mikor Sári ifjabb nővére elszenderült, tolvaj módjára osont ki az ágyból és fényellenzőktől körülbarrikádozott lámpa mellett dolgozott ernyedetlenül a szép munkán. Apró kolibrik, törpe papagályok ültek az ágacsákon, melyeknek pompás színezete élénken tükröződött a selyem alapról. Az *amaranthus* virág örökzöld leveleinek piros eres hátlapja, s az apró veres virágokból álló lombfűzér élénk koloraturát adott az egésznek. Hogy fog a mama, az a szegény jó mama örülni, mikor e remek munkán meglátja egész apró részletességgel, a legnagyobb pontossággal mintegy odalehelve az ives virágkálászokat.

Igazi remekmunka volt. Sári boldog lelki

megelégedéssel legeltette rajta nagy fekete szemét. És még hozzá a mama semmit sem tud felőle. Még annak a szöszeke fejű kis hugának sem volt sejtelve róla, pedig minduntalan kérdezte tőle: — Hát te mit készítesz? De Sári mindenkor kitért a felelet elől.

Végre készen lett a hetek gondos munkája. A divatárus, kinél a kelmét vette, annyira el volt ragadtatva a munka szépségétől, hogy elkérte, miszerint minden discretio mellett néhány napra kiállíthassa üzleti kirakatában. Sári egy darabig szerényen ellenkezett, de később beleegyezett, hiszen ez is csak fokozni fogja a mamuska örömet, kinek sejtelve sem volt róla.

A remekül festett selyemvankos ott pompázott a diszes kirakat kellő közepében. Az értékes többi csecsebecsét mind elhomályosította a műremek. Egész tolongás volt a kirakat előtt, úgy hogy a járókelők kénytelenek voltak lefordulni a járdáról a divatárus üzlete előtt. Sokan szidták a rendőrséget, hogy a csoportosulást túri az utcán. Mikor valamire haragszunk, szinte jól esik, ha valakin elverhetjük a port. És nincsen erre alkalmasabb közeg, mint a rendőrség. Egész szenzáció számba ment a műremek. Közbeszéd tárgyát képezte a szalónokban, az estélyeken. Műértők, dilettansok, laikusoknak csak egy véleménye volt,

hogy hasonló munkát alig láttak valaha. Sáríkáknak is meg kellett mondani a maga véleményét. Hiszen, mint szakértőt, egyenesen felhívták arra.

Ő színelte pártatlansággal némi kifogásokat talált. Szerinte az *amaranthe* apró virágkelyhei nem elég biztos körvonalozásuak, a kolibrik színének fénye is hagy némi kívánni valót. A nők tudvalevőleg annál örömebbek opponálnak, minél szívesebben hallják az ellenkezőt.

A remek vankos a mama figyelmét is magára vonta. Egy este karonfogva sétált leányával, s midőn a kirakat előtt kissé ritkultak a nézők, közelebb férköztek hozzá. A pompás diván vankos a villamos lámpafényénél még igazabb, még szebb volt, mint a napvilágnál. Sáríka maga is egészen oda volt. A mama meg egészen el volt ragadtatva, midőn megpillantotta rajta az *amaranthe* virágot. Meg nem állhatom, hogy megkérdezzem, mi az ára, — mondá, és bevonszolta leányát a boltba. Sári csak kénytelen-kelletlen ment be dobogó szívvel, mely repesett a boldogságtól, de egytuttal szorongott is, hogy felve őrzött titka kiderül és vége lesz a meglepetésnek.

De a kereskedő discret ember volt, és sánálattal mondá, hogy a vankos nem eladó, mi alatt hamiskás mosolylyal nézett a leányra, mintegy tudatában annak, hogy ő nem árulja el.

Vannak ugyan, a kik irtóznak a gondolattól, hogy ezt az ügyet az alkotmányos küzdelmekbe bevigyük, mert attól tartanak, hogy az ott a küzdő porondon pártpolitikai színezetet nyer s olyan szempontok szerint bírálják el, melyek a különböző politikai pártokhoz tartozó katolikusoknak az ügy körül való tömörülését megnehezítik, vagy éppen lehetetlenné teszik. Ezt a félelmet azonban alaptalannak tartjuk, mert a kath. autonómiából pártpolitikai ügyet nem lehet csinálni, ilyen törekvéssel nem is próbálkozott meg eddig egy párt sem, lévén az autonómia minden pártpolitikától független katolikus ügy, melynél minden azon fordul meg, barátja-e valaki az ügynek, vagy sem?

A kik komolyan akarják az autonómiát, azoknak, legyenek bárminő pártállásuk, találkozniok kell abban a törekvésben, hogy a katolikus egyháznak adassék meg a jog, hogy iskola-ügyét, vagyonát az állam ellenőrző jogainak épességben maradása mellett maga kezelhesse, személyes ügyeit az apostoli király kiváltságának tiszteletben tartása mellett maga intézhesse. A kik barátai az autonómiának, azoknak találkozniok kell abban a követelésben, hogy az említett jogosítványok egy, a mi közjogi és társadalmi viszonyainknak megfelelő intézményre, világi hívekből és papokból álló vegyes testületre ruháztassanak át.

Ebben a követelésben, mely az autonómiai törekvések lényegét képezi, nincs egyetlen-egy vonatkozás sem, melyet pártpolitikai célokra kizsákmányolni lehetne. Hanem azt igenis el lehet érni ezzel a követeléssel, hogy annak erélyes és a politikai téren is érvényesített sürgetése közben kitűnik, kik barátai az ügynek, kik ellenségei. Ez az eredmény pedig csak használhat az autonómiának, mert az talán még sem kívánatos, hogy ezen ügy körül, annak ellenségei tömörüljenek, akik azt vagy megakadályozzák, vagy agyonnyomorítják.

S még hozzátette, hogy a műretek annyira megtetszett egy idevaló gavallérnak, hogy 50 forintot kínált érte.

Sárinak szíve áradott a boldogságtól, habár nem tudta, vajjon a szép kerek summát ne vegye-e pusztán bóknak az udvarias boltozójától.

Megjött a névnap előestéje Sári szobalányuk kíséretében személyesen elment a boltba, hogy átvegye kézimunkáját s egyuttal megköszönje a divatárus szívesességét, ki annyi dícséretet szerzett az ismeretlen művésznőnek. Amint a szomszédos utcán áthaladnak, mely a város egyik legelőkelőbb kereskedelmi utcája, az egyik kapun hangos szitkozódás hallatszik ki az utcára.

— Kibóbatom, ha nem távozok! Haszontalan csöcselékek, gyűlevész nép! — hangzék belülről. — S még idehozza a nyafogó porontyait a nyakamra, — mondá belülről ugyanazon rideg hang. — Dolgozzatok, takarékoskodjatok, mint én. Hanem persze, csekély fizetésből urasan élni, adósságokat csinálni és aztán nem fizetni, hanem könyörögni. Szedtevette koldus népsége! —

A szivtelenségnek mindig vannak bizonyos közhelyei. Munkára, takarékosásra inti az inségest. Dologtalan lustaságot emleget ott, hol saját szivtelenségét akarja palástolni. Pedig egy részről a munka és takarékoság, de másrésztől a kö-

Nincs tehát okunk féltetni az autonómiát a politikai küzdelmek szenvedélyeitől. Ezt az ügyet a pártszenvedély nem teheti gyűlöletessé, mert az minden pártprogram felett álló közügy, mely a katolikusok egész összességét érdekli. Különben is ez az ügy már évtizedek óta napirenden van a parlamentben, s Apponyi Albert gróf még a 80-as évek közepe táján hangoztatta, hogy nem látja be, miért nem lehetne a 71-iki munkálattal alapul venni egy újabb autonómiai szervezkedéshez, a mely kijelentése a kormánypártban is sokak helyeslésével találkozott.

A mostani viszonyok között első sorban a néppárttól várjuk, hogy az autonómiát politikai programjába felvegye, de mint küzdelmeinek egyik fő célját. Erőt ad a párt törekvéseinek ez a küzdelem, s a többi pártokat abba a kényszerhelyzetbe hozza, hogy nyilatkozzanak, vajjon jogosnak tartják-e, hogy a katolikus egyház legfontosabb érdekei továbbra is a felekezeten állam kormányának nyűgöző gyámkodása alatt maradjanak, s a hatalom kezében idegen célokra kihasználtsanak?

Nem akarjuk mi, hogy az autonómia bármely pártnak a monopoliuma legyen, sőt inkább az ügy érdekében azt óhajtjuk, hogy annak minden pártban legyenek hívei, de ezt csak úgy érhetjük el, ha a kath. közvélemény az autonómiát, legalább abban a keretben, melyben a kongresszus által elfogadott munkálattal mozog, mint erős követelményt oda állítja a mandátumot kereső jelöltek elé.

Ennek a közvéleménynek a kialakulásánál a néppártnak vezérszerepet kell vinnie, ezt a párt politikai reputációja követeli.

Figyelmeztetés.

1901. évben okvetlen lesz általános képviselő-választás. Ideje korán készüljenek a t. ellenzéki választók minden irány-

nyűrületesség oldja meg a megélhetés nagy problémáját.

A kapun fuldokolva rohant ki egy fiatal asszony, karján egy szegényesen, de tisztán öltözött, mintegy két éves gyermekkel; utána még két szintén gondosan öltözött leányka futott ki anyjuk után. Mind a kettő sirt, mert az anyjukat zokogni látták. A legkisebb is sirt, nem tudta miért, bizonyosan csak azért, mert a többieket is sírni látta.

Sári éppen akkor érkezett a kapuhoz, mikor a siránkozó csoport nagy sietve távozott és önkénytelen is megakadt a szeme a szokatlan látványon. A járó-kelők is megállottak, részvétellel néztek, s azután, mint az rendesen történni szokott, ki-ki sietett a maga dolga után, anélkül, hogy többet tettek volna a pusztá megindulásnál.

Nem úgy Sári. Megfordult, hosszan nézett az ellenkező irányban menő ismeretlen után. Aztán hirtelen utána iramodott. Utközben megszólalt benne az ember, ilyen szavakkal: — De mi közöm neked egy ismeretlen asszonyhoz? Hány szegény ügyefogyott ember van a világon. Hiszen ugy sem tudok mindegyiken segíteni. —

Igy szokott tudniillik okoskodni az, aki senkin sem akar segíteni.

Aztán ő nemcsak mindenkin, de egyáltalá-

ban fölfegyverkezni, mert Nyitra megyében nincs kilátás ez idő szerint arra, hogy a választások a »törvény«, »jog« és »igazság« jegyeiben fognak megtörténni, és így rajtunk áll kellő időben elkészülni a harcra!

Nézetem és gyakorlati tapasztalataim szerint az első legszükségesebb fegyver a választói névjegyzék.

Erre nézve az 1899. évi XV. t.-c 150. és 152. §§-i azt rendelik, hogy az állandó véglegesen összeállított névjegyzékeket, a központi választmány december 30-ig köteles az illető kir. közjegyzőnek elküldeni

A kir. közjegyző az őrizetére bízott példányból egyesek részére kiszolgáltató másolatokért, kivonatokért, bizonylatokért vagy hitelesítésekért a szabályszerű díjakat számíthatja fel.

Az állandó névjegyzék egy példánya az illető városok és községek között felosztandó (december 30-ig) és ezen példányt az illető község lakosai mindenkor betekinthezik, illetőleg díjtalanul lemásolhatják vagy lemásoltathatják, mire az előjáróság nekik kívánatra időt és alkalmat nyújtani köteles.

A törvény ezen intézkedései, illetve 150—152. §§-ai 1900. évi január 1-én léptek hatályba.

A törvény ezen rendelkezéseiből kétségtelen, hogy a választók névjegyzékéi nem a körjegyzőknél, hanem minden egyes község előjáróságánál helyezendők el, mert a lemásolásra ez adja meg az időt és alkalmat.

Tudjuk sajnos a multból, hogy a névjegyzékek lemásolása a legtöbb helyen mennyi nehézségbe ütközött! Hány helyen erőszakoskodtak. Hányszor kellett a szó szoros értelmében lótni futni, kérni és fenyegetődni, fizetni és gőzerővel dolgozni, hogy a névjegyzékhez hozzá jussunk.

Volt rá akárhány eset, hogy az alispántól kezdve lefelé minden közigazga-

ban ezen az egyen sem tud segíteni. Hiszen neki semmije sincsen. Ha szüksége van valamire, azt megveszi a mama, meg a papa. Neki külön pénztára sincsen. Minek avatkozni pusztá kíváncsiságból egy idegen, ismeretlen nőnek magánügyeibe?

Ez alatt utólrerte a szegény asszonyt, ki egyik kezében egy ivret papirost tartott, a másikkal meg gondosan ráterített egy szegényes kendőt a didergő kicsikére, ki kis kaecóival erősen szabadkozott ezen becsomagolás ellen. Azután részvétellel megszólította:

— Mi baja van szegény jó asszony? —

A megszólított megállott és kérdően nézett az elegánsan öltözött szép fiatal leányra, kinek jóságos arca azonnal bizalomra gerjesztette. Azután egyszerű, de megható szavakkal ecsetelte helyzetét. Az nem volt koldus előadás, hiszen segínyt nem várt, hanem egy részvevő szív számára való elbeszélés, melynek rokonszenvét meghálálni akarta. Elmondotta, hogy a szivtelen hitelező árverést kért, melyet már holnap fognak teljesíteni. Le vannak foglalva butorai, ágyneműje. Holnap minden dőbra kerül. Férje díjnok egy itteni hivatalban, napi 1 frtos keresettel. Abból szegényesen, de valahogy csak megélnék, mert az asszony is megszorítja valamicskét kézi munkájával. De most férje beteg, egyik kis

tási közeg egymásra toltta az intézkedés jogát, küldözgették az embereket Pontiusból—Pilátusig, de a névjegyzék lemásolását mégsem engedték!

Az 1899. évi XV-ik t.c.kk. ezen viszályok ellenében csak gyöngye elégtelt biztosit. Nehogy tehát érzékeny kárát vallhassuk annak, hogy a névjegyzékek lemásolására későn jelentkeztünk, használjuk föl a fenti törvényes jogot *minél előbb*, és szerezzük meg a képviselőválasztók névjegyzékeit *minél előbb*, legalább elkészíthetjük azokat több példányban is, mire használatba vesszük.

Szükséges ez kivált azért is, hadd lássuk ideje korán, fognak-e merni a közgazgatási közegek — a kir. közjegyzőkről ilyen föl sem teszünk — kifogásokat tenni, furfangoskodni, a választók fent leirt jogait csorbitani?

És ha valaki merné, szólaljunk föl *azonnal!* Közöljük a lapokban *azonnal*. Hívjuk föl rá a belügyminister figyelmét *azonnal*, mert hogy Nyitrán a megyeházán meghallgattatni nem fognánk, az *bizonyos*.

Ellenzéki.

Parlamentari reform. Nagy és fontos kérdés az, melyet a két fentebbi szóval megjelöltek. Kiterjeszteni a választói jogot, gyökeresen átalakítani az egész választási eljárást, új szempontok szerint beosztani a kerületeket, mindez olyan mély megfontolást és beható megvitátást igényel, minőre a mostani országgyűlésnek sem ideje, sem módja nincsen. Nincs ideje, mert az elintézésre váró teendők egész sora áll a törvényhozás előtt, s ezen teendők is oly fontos kihatásuak, a parlamenti közszellemet és a választások tisztaságát olyan közelről érintik, hogy igazán derék munkát végez az országgyűlés, ha ezeket a teendőket a rendelkezésére álló rövid idő alatt, a közszükségnek megfelelő módon intézi el. Hogy ne is említsük a költségvetés részletes tárgyalását, melynél még az agrarizmus és a merkantilizmus is meg fognak ütközni, legalább is olyan szabású munkaközösségben, a minőben a belügyi tárcánál a municipalisták és az állami közgazgatás hívei összecsaptak, csak az összeférhetlenségi és a vicinális vasutakra vonatkozó tör-

fia két hét előtt halt meg difteritiszben. A temetési költség, orvos, patika, mind felemésztette a félretett garasait. Meglett volna a tartozás is, ha nem látogatja meg ez istencsapás.

És sajátságos, a még fiatal asszony rokonszenves arcáról az elbeszélés alatt elröppentek a szenvedés könnyei és Sárika arcán jelentek meg, ki egészen elérzékenyült a nyomor egy fejezetének ilyen hatásos előadása alatt.

— S mennyi az, amit az a szivtelen ember követel? — kérdé, anélkül, hogy valamire gondolt volna.

— Sok, sok pénz a mostani körülmények között, ötven forint.

Ötven forint! Bizony az sok pénz. Az csak annak kevés, aki segíteni nem akar.

Sári már szinte sajnálta, hogy kérdezte a követelés nagyságát. Hiszen ő ugysem segíthet rajta. Neki semmije sincsen. Ha az 1—2 forint volna: de ötven! Arra még gondolni is sok.

Mári, a szobalány, ki kisérétében volt, már unni kezdte a dolgot és türelmetlenül ráncigálni kezdte urnője ruhaszegélyét.

Ötven forint! — Hirtelen egy gondolat cikázott át agyán keresztül. Ötven forint! Micsoda véletlen találkozás az. A divatárus is annyit mondott, hogy annyit kínáltak vánkosaért. — Jöjjön

vényjavaslatokra utalunk, melyeknél hosszú vitákra van kilátás. S ha még ideszámítjuk a köz-tisztviselők fegyelmi ügyeit szabályozó javaslatot, sok fontos javaslatot minden tárca köréből, lehetetlen időt találnunk a parlamenti reform alapvető nagy elveinek megvitatására. De módja, képessége sincs ennek az országgyűlésnek ilyen gyökeres, mélyreható és nagy koncepciót igénylő munkára, mert hiszen tudjuk, hogy a bukott rendszer igazi vandalizmussal irtotta a parlamenti életnek azon kitűnőseit, a kiknek csak az volt a bűnük, hogy ezt a törvénytípó, erőszakos és nemzetietlen rendszert nem támogatták. Igy kiszorult a parlamentből az ellenzéknek több olyan tagja, kiknek törvényhozói működése mindig nyereséget jelentett a magyar országgyűlésre nézve, mint pl. egy Bóthy Ákos. Helyettük azonban bejutott egy sereg szolgabíró, főjegyző, nyugalmazott alispán, kik a saját szűkebb hatáskörükben is csak másodrangú kapacitások voltak, vagy éppen szemernyi súlylyal sem bírtak. Ezeket a lumeneket ki kell előbb küszöbölni az országházból, s beengedni oda azokat, kiket tudásuk és jellemük fogva méltán ille: meg hely a törvényhozás házában. Csak azután lehet a parlamenti reform kérdését szőnyegre hozni és sikeres megoldás felé vinni. Egy ilyen korszakalkotó munkához minden jó tehetségnek és minden becsületes törekvésnek közre kell működnie. Csak akkor lesz a reform az alkotmányos életet megújító és gazdagító alkotás. Azért nem tartjuk időszerűnek azt a vitát, mely a belügyi tárca tárgyalásánál ezen kérdés körül megindult. Nagy terveket ugy lehet alaposan elrontani, ha már előre kitűzünk elveket, melyek jó és tetszetős ötletek lehetnek, de a melyeket az átszűrt meggyőződés nem fogadhat el valamely reform munkálat sarketeleinek. S ha egyszer már gyökeret vernek a közveleményben az ily ötletszerű felfogások, nehéz azokkal szembe szállni, nehéz azok ellenére valami jót és üdvöset alkotni. Ez okból nem alaptalan az a félelem, hogy az idő előtt megindult vita inkább ártani, mint használni fog a parlamenti reformnak.

Levelezés.

Tisztelt Szerkesztő úr!

Beh sokat gondolkoztam azon, hogyan van az, hogy másutt, ha a legesekelebb esemény is előadja magát, arról az újságok a leggyorsabban tudomást szereznek, míg mi — pedig nem is vagyunk a jó Isten háta megett — ünnepelhetünk, pásztorjátékokat rendezhetünk, mulathatunk

velem, — mondá a szegény asszonynak, aki maga sem gondolta, hogy mi lesz most. A szegény kicsikék, kik anyjuk ruhájába kapaszkodtak, szótlanul követtek. Hiszen a mama többé nem sir, miért sirjanak ők, hiszen ők a mama lelkének visszhangjai csupán.

Mári nem tudta, mi fog történni, mert neki az ötven forintos ígéretéről nem volt tudomása, de ha volt volna is, el nem hiszi, hiszen ki adna azért 50 frtot, aminek anyaga legfőlebb öt frtot ért.

Sári a boltban tartott, melynek kirakatában ki volt állítva vánkosa. De utközben eszébe jutott, hogy hátha a divatárus csak hízogó bókot mondott neki. Hátha az 50 frtos ajánlat nem is igaz. Csak azért mondotta a kereskedő, mert tudta ugy is, hogy nem eladó. Aztán 50 frtos ajándék egy leánytól, hozzá ismeretlen személynek, kit most először lökött elébe az utcai véletlen. Ez már mégis csak könnyelműség volna, mondotta bensejében egy ellentétes hang. Ostobaság, meggondolatlan könnyelműség, mondanák a hidegen számító emberek.

Ez alatt odaérték a bolthoz. A vánkos ott pompázott a villamos lámpa fényében. A madar-kák, a kolibrik, az amaranthe virágok még szebbeknek látszottak rajta, mint annakelőtte. A

kivilágos-kivirradtig és senki még csak tudomást sem vesz rólunk. (Hát ennek bizony a kath. kö-zönség nembánomféle lustasága az oka. Ha protestánsok, vagy zsidók rendeznek ilyesmit, azok *nyomban* kimerítő és szép tudósítást is küldenek, s örülnek, ha csak részben megjelenik is. Mi ráérünk egy hónap mulva is. Szerk.)

E fölötti tőprengéseimben arra a tapasztalatra jutottam, hogy az illető szereplők vagy ün-nepeltek aligha nem maguk sietnek lóhalálában értesíteni a világot szereplésükről meg ünne-peltetésükről, mert csak így tudom megmagya-rázni, hogy a mi egyházmegyei metropolisunk oly gyorsan értesüljön holmi görbén égő templom-gyertyákról, fényes óvációkról, párizsi utazás-ról stb.

Azért másokat követve én is „mi rólunk“ akarok életjelt adni, és nem törődve a német sógor „eigenes Lob stinkt“ közmondásával, ezen-nel közhírré adom és belekürtölöm a nagy vi-lágba *) hogy:

a baáni róm. kath. iskolában karácsony má-sod ünnepén és új év előtti vasárnap magyar és tót nyelven pásztorjátékokat adtunk elő.

Teljes joggal mondhatom, hogy „mi“ adtuk elő a pásztorjátékokat, beleszámítva jó magamat is, mert én is kivettem a részemem úgy a pásztor-játék betanítása, mint előadásából.

Betanítani ugyan nem tanítottam, mert ehhez nem értek, sokkal jobban ért a mi e te-kintetben fáradhatlan mesterünk, Pechán István tanító úr, de én — más szerephez nem juthatván, annál többet segítettém — bámolni.

Mert tetszik tudni Szerkesztő úr én kitű-nően tudok bámolni, különösen ezeket a magyar nyelven oly debreceni gömbölyűséggel beszélő tót gyerekeket.

S hogy mások is voltak a gyereksereg cso-dálói, legjobban bizonyítja a szép bevétel.

113 frt gyűlt össze, mely összeg, leszámítva a majdnem 30 frtnyi kiadásokat, 35 szegény gyerek beruházására fordított, a kik őszinte hálával es oromkönyvek között gondolnak a mi apát urunkra és a tanító karra, első sorban pedig Pechán István tanító urra, a ki nem kim-elve fáradtságot, fenmaradó kevéske idejét a jótékony cél érdekében feláldozta.

Igy töltöttük mi tehát a szent karácsonyi ünnepeket. Csak az bánt, hogy ezt más hozhatta volna t. Szerkesztő úr tudomására és nem én. Vártam, lestem a referátát, de csak késett az éji homályban. Ügylátszik Baánban kivülem nincs

*) Belekürtölhette volna ezelőtt három héttel is.

papagájok acélkék tollazata ragyogott az élénk fényben. Ezekről kellene neki megválnia, egy idegea ismeretlen személy miatt, kit tán most látott életében először. Ostobaság, bolondság, mondotta neki a hidegen számító ész. Aztán mit adnál édes anyádnak névnap ajándékul, mondá neki az okos előrelátás. A névnap előestéje meg-érkezett, már csak legfőlebb egy óra választ el az időponttól, mikor át adhatja az ajándékot. Ha még volna legalább idő, valami mást készíteni. De így! Az lehetetlen.

Azután egy pillantást vetett az anyjuk ru-hájába kapaszkodó kicsinyekre, kikkel a szegény asszony a lelketlen hitelező szivére akart volna hatni, ha annak volna szive. A hatás meg volt, de Sárika lelkében.

A picinyek szemében ragyogott a bizalom, habár nem tudták, csak sejtették, mi fog bekö-vetkezni. Sári egy kis lelki tusa után belépett a boltba, nyomában a szegény asszonnyal.

— Uram — mondá a kereskedőnek, — ko-molyan mondja, hogy 50 frtot kínáltak a vánkosaért?

— Komolyan, nagysád, mondá a kezdett. — Ma is itt volt a vevő.

— Ismeri ezt az asszonyt? — kérdé halkán a divatárust Sári, mialatt a jövevényre mutatott.

ilyen „ügyes tollforgató ember“ (a mi bizonyos büszkeséggel tölt el), a ki erre vállalkozott volna.

Igy történt meg tehát az, hogy én voltam kénytelen, minden szerénységem dacára is, „mi rólunk“ beszélni; és így fogja megérteni a Szerkesztő úr is, *) hogy mért írok csak most, ilyen későn, és mért untatom ócska ó-évi dolgokkal ebben a vadonatúj új-évbeu.

A t. Szerkesztő úrnak

Trencsén-Baán, 1900 jan. 16.

Öszinte tisztelője
Turcsin Antal.

*) Nagyon nehezen megy a fejünkbe. Szerk.

Ujdonságok.

Halálozás. Seybold János, nyugalmazott nyitrai törvényszéki bírósági elnök, Budapestben egy gyógyintézetben, hová, mint lapunk előző számában jelentettük, legutóbb szállították, jan. 12-én elhunyt. Holttestét Kőszegre szállították, s jan. 16-án evangélikus szertartás szerint örök nyugalomra helyezték. Beke poraira!

Köszönetnyilvánítás. Bende Imre megyés püspök úr ömeltósága, mint eddig már annyiszor újabbán is szép jelét adta ismert áldozatkészségének és atyai gondoskodásának, midőn a nyitrai kath. legényegyletnek 200 koronát juttatni kegyeskedett. Az egylet vezetősége ez uton is hálás köszönetet mond ó méltóságának a kegyes adományért. *Batthyány Vilmos gr.* egyleti elnök. — Bende Imre püspök úr ó méltósága, mint minden évben, az idén is kegyes volt a trencsényi kath. legényegyletnek céljaira 200 koronát küldeni. Oly jótétemény ez, melyet a nevezett egylet eléggé meghálálni képtelen. Ó méltóságának az egylet nevében ily uton is mond fűi hálás köszönetet az egylet elnökének.

Nyitrai esküdték az 1901. év első ülészakára. F. hó 15-én sorsolták ki az első ülészakára kötelesek esküdtéket, kik a következők: Ajtács Horváth Dezső (Vágvece), Berzse Domonkos (Nyitra), Blumenstein Mór (Érsekújvár), Csörgő László (Salgócska), Drexler János (Lakács), Fuchs Samu (Káp), Gudera Vencel (Tornóc), Guggenberger Geza (Bori), Halmi János (Nyitra), Jeszenszky Géza (Patvaróc), Kracsun István (Malánta), Kratochvíla Aurél, (Érsekújvár), Micheller Károly (Vittenc), Mayer Károly (Nyitra), Rosenthal Jakab (Kovarc), Sád Lajos (Érsekújvár), Sporzon Ernő (Privigye), Strasser Lajos (Alsó-Veszténic), Toifel József (Nyitra), Sztudinka Ede (Alsó-Vásárd), Trnovszky János (Szenic), dr. Ta-

— Ismerem — válaszolá emez, egy szegény diáknak felesége. Valamikor jobb napokat láttak mindkettőn. —

— No hát annál jobb, hogy nem csak szegény, de igazán megérdemli is. Uram, feltétlen discretiójára számítok, hogy tettemet senkinek, s nevémet még a segélyezettnek sem árulja el. A vánkost eladhatja s az árát fizesse ki e szegény asszonynak. — S azzal egyet fordult a sarkán s mielőtt a divatárus vagy még inkább a szegény asszony fölcusdott volna ámulatából, ott hagyta mindkettőt. Mária, a szobalány, utána sietett s azt gondolta magában, hogy Sári kisasszony megbolondult.

— Jézus Mária! Ötven forint! Hiszen az nekem egész évi bérem! No de ilyet! Hát most mi az Isten csudáját fogja adni mamájának? — kérde Sárít, midőn utólérte.

A leány válasza sem méltatta, csak sietett a csikorgó hidegben. A vánkost ott hagyta, de egy egész szívet cipelt haza tele boldogsággal.

A legendák korszakában azt mondanám, hogy mire Sári hazajött, otthon még szebb vánkost talált, melyet az angyalok, vagy tudja Isten micsoda túlvilági lények himezték és festettek. A mi rideg világunkban bizony Sári nem talált otthon semmit.

Most csak azon törte fejét, hogy mit fog mondani. Dicsekedjék a szép tettel? Nem, az

masovics Ferenc (Szenic), Tully István (Tornóc), Verő Arthur (Nyitra), Verő Zsigmond (Nyitra), Velcsey Gyula (Janófalú), Vondra Zsigmond (Soponya), Weisz Adolf (Érsekújvár), Weisz József (Nyitra), Zobel Gyula (Nyitra). Helyettes esküdték: Bartha János (Nyitra), ifj. Braun Mór (Nyitra), id. Kirchner Antal (Nyitra), Kovács József (Nyitra), Morton József (Nyitra), Neumann Henrik (Nyitra), Nyulassy Sándor (Nyitra), Polák Miksa (Nyitra), Vásony József (Ürmény), Vilímek Camillo (Vicsap-Apáthi).

A Nyitrai városi Ipartestület elaggott és munkaképtelen tagjainak segélyezési alapja javára 1901. évi február 2-án, az „Arany Szarvas“ szálló dísztermében zártkörű táncvigalmat rendez. Kezdeté esti 8 órakor. Belépti díj személyenkint 2 korona. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. Belépti jegyek válthatók Huszár István úr könyvkereskedésében, Saffár József úr borbély-üzletében és Borsiczky Rezső úr szivartózdéjében. Az ügy érdekében kéretnek az igen t. hölgyek egyszerű nyári ruhában megjelenni.

A nyitrai kath. körben a Vörösmarty szobor javára ma este 7 órakor zeneestély lesz a következő műsorról: 1. Titus. Opera-nyitány. Mozartól. Előadja a zenekar. — 2. Ima a hazáért. Dusinsky Lipóttól. Éneklő a férfiak. — 3. Néhány vonás Vörösmarty életéből. Felolvassa: dr. Dudek János. — 4. Op. 18. Vonós-negyed. Mendelssohntól. — 5. Hedvig. Legenda. Vörösmarty Mihálytól. Szavalja: Feitscher Oszkár. — 6. Fohász Huber Károlytól. Férfiak, harmonium és zongora-kísérettel. — 7. Legenda. Wieniawskitól. Hegedűn, zongorakísérettel. — 8. Lied ohne Worte. Czaiikovskitól. Hegedűn, harmonium- és zongorakísérettel. — 9. Szózat.

Városi közgyűlés. A múlt szerdán tartott képviselő-testületi ülésen a napirend előtt Horváth József interpellált a Nyitrai cska szabályozása folytán elhanyagot állapotba jutott vármegyeháztér rendezése, feltöltése és parkozása tárgyában. Szóló szerelné ha ez még a tél folyamán megtörténhetnék, a minek egyébként még mult őszkor meg kellett volna történnie. A polgármester a tér rendezését most telen nem tartja célszerűnek, mikor a föld kökeményre van befagyva. A vállalkozó különben is megígérte, hogy a tér rendezésére díjtalanul egy tervet készít el. — Palásthy Vilmos kérdezi, hogy a méntelep laktanya átvétele miért nincsen eddig teljesen keresztül vezetve? Szerinte ez az oka annak, hogy a miniszter a befektetett tőke kamatait nem fizeti rendszeren. A polgármester megígérte, hogy erre a kérdésre legközelebb válaszolni fog. Ezután Kallai Ármán szólalt fel, ki panaszkodva felhozta, hogy a város csödbe kerül, mert fizetés képtelen lett a sok haszontalan építkezés folytán. Glasner és más vállalkozók beperelték már a

üres hivalkodás volna. Vagy hazudjon? Nem, azt annál kevésbé teszi. Milyen jó volna most amolyan mesebeli tündér, aki a jöttöket nyomban jutalmazni szokta. De bizony nem jött. Sári most zavartan várta a pillanatot, mikor édes anyját üdvözölnie kell. Pedig mi másként képzelte ő azt még csak néhány órával ezelőtt. De ha visszagondolt arra a szegény asszonnyra, édes megnyugvás töltötte el lelkét.

A mamát a papa díszes chinchilla bundával lepte meg. Sáríka aővére aranyval himezett ridicule-táskát ajándékozott, s csak nézte, hogy mivel fog előállani az a folyton titkolódzó Sári. Utóvégre is kitelik tőle, hogy üres kézzel üdvözli a mamát. S ugy is lett. Sári felve közeledett az asztalhoz, hol kérdőleg néztek rea. A csacska szobalány aztán kifogyhatatlan bőbeszédűséggel elmondott töviről hegyire mindent. A többiek némán összenéztek, nem akartak hinni a szapora beszédű szobalánynak. S mikor Sári megerősítette Mária állításait, meglepetve önmagukban csendben mérlegeltek, vajjon helyesen cselekedett-e a leány, de a mama odahajolt leánya homloka fölé e szavakkal: Te adtad nekem a legszebb névnap ajándékot — s két rezgő könnyet csókol le Sáríka nagy fekete szemének hosszú pilláiról.

János szegye.

várost, mert a pénztár a tanács utalványait nem tudta kifizetni. Rosszhiszeműséggel vádolja a városi ügyészt, ki a pert húzza-halasztja, természetesen a város rovására. Szóló szegényli magát, hogy ezt meg kellett elnie. A polgármester nem hiszi, hogy a városi ügyészt eljárásában rossz hiszeműség vezetné. Glasner perli a várost, s vádkeresetében csak 5% kamatot kért. A polgármester hajlandó lett volna a vállalkozóval egyezséget kötni, de nem lehetett, mert Glasner akkor már 7 1/2%-ot követelt. Ily körülmények közt nem maradt egyéb hátra, — miután a miniszter a megszavazott kölcsönt nem hagyta helyben, — mint a helybeli intézeteknél a szükséges 26.000 koronát felvenni. Ó érintkezett is az illető intézetekkel, de ezek is 6% ot kérnek. Különben a polgármester e napokban vár ezen ügyben bővebb felvilágosítást, és e miatt, ha szükségesnek találja, jövő hétfőn rendkívüli közgyűlést hív össze. — A rendőrkapitány jelentésének azon részét, melyben Palásthynek a vasárnapi munkaszünet kijátszására vonatkozólag oda nyilatkozik, hogy 17 rendőr nem képes a törvény rendelkezéseit ellenőrizni, miután azt az interpelláló tudomásul nem vette, a polgármester szavazatra bocsátván, azt a közgyűlés 2 szavazattal kivételével tudomásul nem vette, miért is annak tárgyalása a jövő közgyűlés napirendjére kitűzötti rendeltetett. — A Magyarországi városi bírtok bérlete szeptemberben le fog járni és árverés útján újból bére fog adni. A szerződési feltételek megszerkesztésével a gazd. bizottság bízott meg. — Wilberding, nem rég megválasztott városi állatorvos, állami állatorvossá kinevezetvéen, a törvény szerint a kinevezést elfogadni köteles, a miért jelen állásáról lemondott. A lemondás tudomásul vétetvéen, Würmer János, nyug. állatorvos 60 kor. havi díjjal ideiglenesen az állatorvosi teendőket megbízott. Elhatározott egyúttal, hogy az általános tisztújításig ez az állás véglegesen nem fog betöltetni, mi néhány száz koronának a megtakarításával fog járni.

A nyitrai róm. kath. elemi népiskola szegény tanulóinak félruházására folytatolag adakoztak: Herczegh István IV. oszt. t. gyűjtő-ívén Bartoss Antalné 1 k., Tamaskovits Mihály 1 k., dr. Szulyovszky Dezső 2 k., Herczegh István 1 k., Herczegh Pista 1 k., összesen 6 korona — Czigány Dezső IV. oszt. t. gyűjtő-ívén Krammer Sándor 1 k., T. Z. 10 fl., König A. 10 fl., H. N. 50 fl., Bellák D. 20 fl., Metzger Edéné 10 fl., összesen 2 korona. — Dvorák Kálmán IV. oszt. t. gyűjtő-ívén N. N. 10 fl., Weigl Erzi 20 fl., Mattyasovszky 20 fl., Toifel Józsefné 1 k., Stefkovits József 40 fl., Weigl Mariska 20 fl., Jakubics E. 40 fl., N. N. 16 fl., N. N. 20 fl., Bangha Zsófia 1 k., Csernyák József 40 fl., özv. Matejka Anna 20 fl., N. N. 20 fl., N. N. 20 fl., N. N. 20 fl., Zajics E. N. 20 fl., N. N. 10 fl., N. N. 20 fl., Kostyál Ilona 20 fl., összesen 5 korona 76 fillér. — Brecka János IV. oszt. t. gyűjtő-ívén Uhercsik László 30 fl., Novotni Vilmos 20 fl., Nedőczy Pál 40 fl., Szabó Gizella 40 fl., Stefek Mici 20 fl., id. Brecka János 20 fl., Mész Rezsőné 40 fl., Szilávik Irnette 60 fl., Szecsényi Margit 20 fl., Uhercsik Mária 20 fl., Brecka Jánosné 20 fl., König Róza 20 fl., Melicherné 6 fl., ifj. Brecka János 20 fl., összesen 3 korona 76 fillér. — Ott János II. a) oszt. t. gyűjtő-ívén Keltseha Nándor 2 k., N. N. 40 fl., N. N. 40 fl., N. N. 30 fl., N. N. 40 fl., Ott Endre 40 fl., N. N. 50 fl., N. N. 40 fl., Illés József 40 fl., N. N. 28 fl., összesen 5 korona 48 fillér. — Arthold Oszkár I. b) oszt. t. gyűjtő-ívén N. N. 6 fl., N. N. 1 k., ifj. Deák János 20 fl., Justh 20 fl., M. N. 40 fl., R. K. 50 fl., S. I. 20 fl., N. N. 30 fl., N. N. 20 fl., Kenézy Csátár 40 fl., Névény Sándor 50 fl., Frank 20 fl., Ammer József 20 fl., Vagyon Moskó 1 k., B. G. 40 fl., Engel József 1 k., Turzer R. 1 k., T. A. 14 fl., Bielczky Margit 1 k., Arpássy Tibor 1 k., Jalsovszky Anna 1 k., Pollyák Pálné 40 fl., B. 40 fl., Vital A. 40 fl., Arthold Emilné 1 k., Arthold Emil 1 k., összesen 14 korona. (Folytatjuk).

Vármegyei határozatok a legutóbbi (jan. 18.) közgyűlésről: Nyitrai vármegye megszavazza tisztviselői fizetésének emelésére a 2% pótdadót. — A gazdasági munkás- és cseléd-pénztár javára 500 koronás alapító tagdíjt tesz le. — Csatlakozik Háromszék megyéhez s felir a kormányhoz a nemzetiségi törvény módosítása végett. — Barsvármegyével felir a mesterséges borok korlátozása iránt. — Az Érsekújvárott felállítani szándékolt újabb gyógyszerár nem engedélyeztetik.

Vivó-akadémia Nyitra. A nyitrai színház a mult vasárnap szokatlan látványt nyújtott a néző közönségnek. Kardok és török villogtak a színpadon, és mérköztek egymással egész szenvedélyességgel. Előbb egy kis muzsikával vezették be a páros viaskodást, melyben Pongrácz Géza (hegedű), Flesch József (cello), Stetka B. tanár (viola) és Pongrácz Károly (zongora) sze-

repeltek. Az urak nagy szorgalommal tanultak be egy nehéz klasszikus darabot, és olyan precízióval adták elő, mennél nagyobb egy nem professzionális zenészeketől kívánni sem lehet. — Azután Sebeők Sárka, a budapesti operai tanfolyam növendéke, dr. Sebeők Antal, nyitrai honvédörvös orvos ifjú leánya. A kisasszony rendkívül kellemes színpadi jelenség, s oly gráciával hajlongott a feléje zúgó tapsviharra, hogy egy cseppet sem találtuk elhamarkodottnak azt a három bokrétát, melyet odanyújtottak neki, mielőtt egyáltalában valamit énekelt volna. Verdinek Bucsudalát énekelte az Aidából. Hangja tiszta, még a legfelsőbb regiszterekben is minden erőltetést nélkülöz, és terjedelmével bámulatba ejtette a közönséget. Persze a középhangokba ő hódol a divatos tremolónak, a mire pedig éppenséggel nincsen szüksége szép üvegesengésű hangjának. Mondani sem kell, hogy a kihívásnak hossza-vege nem volt. Hát ha még egy ritmikus jó magyar dalra gyűjtött volna! Ezután Pascher Imre, városi mérnök következett, hegedűn néhány spanyol táncot adott elő s egyszerre meghódította vele a nyitrai közönséget. Pascher úr játéka teljes elismerést érdemel, és csak nyer vele, ha némileg mérsékeli temperamentumát. Az igazi művész hegedűjének úgy is csak a hangjával akar hódítani, és azt Pascher úr teljes mértékben elérte. — És ez után mi következett? Balázs ezredes, Deák János, Eszterházy J. gr., Chudovszky Géza, Juhász Sándor, Rudnay Sándor, dr. Thuróczy Károly — a színpadon! Szokatlan látvány volt, ők maguk is eleinte feszengve ültek ott, s felette különösnek találhatták, hogy most szemközt ülnek a közönséggel. Lelkes főhadnagy kivont pallossal ott állt, — hogy szecessziós stílusban beszéljünk — mint egy cherub a kulissza bejáratánál. Az után jött a vivás. Gisser Ágoston Salgó tisztjelölttel. Salgó kitűnően vív, ellenfelének négyet ad, míg ő maga csak kettőt kapott. — Érdekes volt dr. Porteleky László küzdelme vitórral Akay ellen. Porteleky ugyanis balkézrel küzdött ellenfelével, ki meg jobbkezében szorította a tört. S a balkéz ügyszólván nem tudta, hogy mit csinál a jobb, mert a jobb kezének 4 szurást adott, míg maga csak egyet kapott. — Ez után következett Tombor Jenő (2) és Szőke hadnagyok (5); (A zárjelbe tett számok a kapott vágásokat jelzik.) — majd Torricelli vívómester Bpestről (3) és Berty (5) a Ludovika vívómestere; dr. Haberfeld (4) gr. Lavaulx Victorral (6) küzdött. — Ezután következtek: Akay (3) és Halbleib (5); — Fehér (5) és Salamon (5); — Flesch (7) és Torricelli (3); — Santelli (1) és Arlow (8) vitórral; — Torricelli (2) és Krencsey (7); — Fehér (3) és Gisser Ágoston (3); Flesch (3) és Porteleky (6); — Haberfeld (6) és Halbleib (3); — Berty (4) és Arlow (6); — Flesch (9) és Santelli (7). — Érdekes volt a laikusra, mikor egyik vívó a másiknak kezéből kiütötte a kardot, hogy az ötször-hatszor bukfenet vetett, mielőtt leesett volna a földre. Mi csak, mint laikusok itéljük meg a küzdelmet, s úgy találjuk, hogy az inkább szalon produkció volt, mint szenvedélyes összecsapás. S csak néha-néha tört ki a küzdelemből a temperamentum. De azért meglátszott, hogy néhány perc alatt mennyire megizzasztja a küzdeket. A hölgyközönség csak a hevesebb összecsapásnál mutatott meleg érdeklődést az előttök idegenszerű sport iránt. — Legjobb vívónak bizonyult Santelli, budapesti vívómester, utána mindjárt Flesch következett.

Szinielőadás. A nyitrai kath. legényegylet a jövő vasárnap, január 27-én, szinielőadással egybekötött táncmulatságot rendez saját helyiségében. Kezdeté esti 8 órakor. Belépő díj személyenként 1 korona. Jegyek előre válthatók Feitscher Ernő egyll. pénztáros üzletében. Színpad kerül: "Telefon a vidéken", tréfás magánjelenet. "A vándorlegény", Petőfi Sándortól. "Az idegesek", bohózat egy felvonásban. Előadás után tánc.

Farsangi krónika. A nagy-tapolcsányi polgári olv. kör február 2-án zártkörű táncvigalmat rendez. Személyjegy 2 kor., családijegy 4 kor. — A vörös kereszt-egylet *holicsi* fiókja szintén február 2-án álarcos jelmez-estélyt rendez. Belépő ugyanaz.

Hogyan informálják a minisztert! Széll Kálmán jan. 17-iki országgyűlési beszédében kijelentette a bábaképző intézetekről, hogy "hasonló tanfolyamokat nyitottunk Nyitra és Marosvásárhelyt". Kegyelmes ur, önök Nyitra csak minisztereket felültető tanfolyamot nyitottak, mely már évek óta élénk virágzásnak indult, és a miniszterek ugylátszik alapos sikerrel felülnek

neki. Bábaképző tanfolyamunk nincsen, hacsak nem Széll Kálmán porte feuille-ében.

Zalka János győri püspök elhunytá benbünk is a legmélyebb részvét érzetét kelti fel. Ifjú korunkban bőkezű maccenásunk volt, mit életünk végeig nem fogunk elfeledni. Lapunknak támogatója volt annak első megjelenésétől fogva a mai napig. — De nem ezek a körülmények domborítják ki előttünk Zalka János alakját. Az a mocsoktalan puritán jellem, az a minden téren érezhető jótékonyág, (közel 300,000 koronát adott közcélokra), az a kath. kérdésekben megalkuvást nem tűrő határozottság, az, ami tiszteltté, országossá teszi nevét, még nagysóká halála után is. Az utókor már régen pálcát tört a lavírozó, örökké diplomáztató alakok felett, már régen feledésnek adta őket, mikor Zalkának egyénisége még mindig vllágitani fog a mult homályából. Vigasztalja meg az Isten a győri egyházmegyét azzal, hogy olyan főpásztort adjon neki, ki nemcsak Zalka püspöki székét, hanem jellemét is a kath. ügy bátor bevallását is örökölni fogja.

Törvényt tipró törvényhozók. Szép példát adnak a törvények tiszteletéről a magyar törvényhozás tagjai. A képviselők közül a legközelebbi teljes ülésen nem kevesebb, mint 11, olvasd tizenegyet, párviadal vétsége miatt kéri a büntető bíróságnak kiadni. Aztán mondja meg valaki, hogy nem vagyunk "lovagias" nemzet!

A privigyei község felett megindult a harc a nyitrai megyeházaon. A jan. 18-iki közgyűlésen dr. Kállai nyitotta meg a vitát. Szerinte leghelyesebb lenne, ha a miniszter szakértőket küldené ki fúrásokat eszközölni, hogy konstatálható legyen, meddig terjed a telep, milyen mély a szénréteg és milyen értéket képvisel. Kevesli mindkét vállalkozónak ajánlatát, melyek egyikétől métermázsánként 2 fill., másikatól 3 fillért kapna a község. Ő egy néhány év előtt a pécsi közsébanya részv.-társaság agense volt és a társaság neki 10 fillert juttatott minden métermázsá után. Dr. Gyürky Géza tisztú ügyész megcáfolni iparkodik Kállai állításait, Markhot Gyula sem ért egyet vele, mert a privigyei járásban a szentőmeg mintegy 7000 hold kiterjedésű, melyből Privigye községre csak 60 hold jut. A próba furatások nem is 10, de nem is 100, vagy 1000 frtba kerülnek, legalább 10000 frtba, vagy még többé. Markhot is Pálffy gr. mellett foglal állást, dr. Bangha Sándor természetesen szintén csatlakozik hozzá. Emődy József nem utazott soha szénben, de nem is bujkált a bányák gyomrában, és így nem is szakértő, de mégis szakértő minden más polgártársával együtt, ki szénrel fűt, és mint gazda több szént fogyaszt, mint valami más házi ur, ki csak kályháját fűti. Rosszsalja Pálffy gróf ajánlatát, ki milliókban kotorász, és oly csekély ajánlatot tesz, s nem helyesli a részvénytársaság ajánlatát sem, mely börze-spekulációkban merül el. A fő az, hogy a szén jó legyen és olcsó. A minap utazott egy úri emberrel, ki valóban szakértő volt a szén terén, többek közt azt mondván, hogy a privigyei község kitűnőség tekintetében vetekedhetik a sziléziai Osztrani legelsőbb kiállítású községgel. A vármegye Pálffy gróf részére állott és a privigyeieknek a salgótarjániakkal kötött szerződését nem hagyta jóvá. — Egyébként magán uton vett értesülés szerint a Pálffy uradalom és a salgó-tarjáni részv. társ. közt most tárgyalás folyik és mint értesülünk, ez utóbbi társaság fogja átvenni az egészet. Nekünk teljesen mindegy, fő az, hogy a szén napfényre kerüljön és a közönségnek hozzáférhetővé tétessék.

A közigazgatás egyszerűsítése. Mi legyen az? Trencsénmegyében tudják. Meghányták-vetették a miniszteri tervezetet és oda lyukadtak ki, miszerint "a kézbesítésnek a belügyminiszter körrendeletének 3. pontjában optált változtatását az értekezlet, bár annak üdvös célzatát elismeri, ezen vármegye határai között még időelőttinek tartja és a viszonyok változásáig to-

vábbra is a községi előljáróságok utján teljesítendőnek véli azért, mert a vármegye népe még nem érett arra, hogy a kézbesítő közegnek magyarozatát és utmutatását, mely a közvetlen postai kézbesítésnél elesik, nélkülözhesse". Hát nem páratlan gondosság ez? Hogy örködnék a szegény tót paraszt fölött! Valaki azonban azt mondta, hogy mindez csak azért van, mert ily uton is a markukban akarják tartani a "liberalis dogma" megtámogatására. A felebbezésekre vonatkozólag is eltér véleményük a miniszterétől. Elismerik, hogy "a közönségre felette hátrányos azon szabály, hogy az előszóval kihirdetett kihágási ítélet ellen azonnal kellessen a felebbezést bejelenteni, a mikor az ítéletnek rendszerint meglepő, vagy megfélemlítő hatása alatt se ideje, sem módja a felebbezés szükségét nyugodtan megmérlegelni. Mégis az értekezlet ajánlja, hogy a 20 koronát felül nem haladó pénzbüntetést kimondó I-ső foku ítélet ellen továbbra se lehet felebbezéssel élni, mert a gyakorlat beigazolta, hogy a felebbezés ilyenkor korlátozása a rendőri intézkedés oltalmára és eleven hatályára nélkülözhetetlenül szükséges". Oh igen! A gyakorlat beigazolta. Kivált úgy választások idején. És kivált a néppártiak ellen bizonyult "eleven hatályu" "rendőri oltalomnak". Hogy a légy csipje meg őket!

Utazás a trencsénmegyei cukorgyár körül. Évekkel annak előtte már volt egy cukorgyári temetés, melynél a kistermelők viselték a temetési költséget, a titkos és nyílt nevető örökösök pedig adták az "önzetlen" hazafiakat. A mult évben ismét akuttá vált a cukorbetegség Trencsén vidékén. A kik Trencsén-Teplán akarták a gyárat, legalább megmondták: mit akarnak? A másik csoport azonban még azt sem valja be, hogy Melesicen akarná a gyárat építeni. Miért röstelkednek? Hiszen az csak nem lesz hátrányára a gyárnak, hogy oly közel kerülne Kis-Zsámbokrétához? Lám Kis-Zsámbokrétához kicsinyke község, tanköteles is kevés van benne: mégis van állami iskolája, holott a szomszédban inkább elkellett volna. De hát mért nincs minden községnek befolyásos fia és annak eladó épülete, melyet az "állam" iskolának megvehetne?! Sok szó esett a "magyarokról" meg a "morvákrol" is a cukorbetegség különféle stádiumában, pedig sem magyar, sem morva — hanem mindig csak zsidónak marad a zsidó! A cukorbetegről azt állítja az orvosi tudomány, hogy "étvágya, szomjúsága fokozódik, de dacára a bő táplálkozásnak, izomereje csökken. Nem így vagyunk-e a cukorgyárral is? A teplai már félig készen állt, a morva szél azonban egyik legerősebb falát ledöntötte. Azóta szélcsend állott be.

Nyugtázás a szt. Vince-nővérek trencsényi háza mellett építeni szándékolt templomra begyűlt adományokról. — A már jelzett 181. sz. gyűjtőívén adakoztak: Tóth Antalné Zsolna 4 k., Gesswein Gyuláné Zsolna 1 k., Panal János Zsolna 2 k., Kovalik Flóris Zsolna 1 k., Gáli József Zsolna 12 k., dr. Mihalovics László Zsolna 4 k., Kardos Géza Zsolna 4 k., Leányiskola Zsolna 5 k. — 188. sz. íven: özv. Simon Béláné Trencsén 5 k., Roller Béláné Trencsén 3 k., özv. Roller Mátyásné 2 k., Sztanek L. Trencsén 1 k., Gáspár Alojzia Trencsén 2 k., dr. Motko Géza Trencsén 5 k., Wawreca N. Trencsén 2 k., dr. Badik Trencsén 2 k., Kegyes tanítóréndü társház Trencsén 10 k., Chárusz László Trencsén 10 k., Lonszky Ferenc Trencsén 10 k., Chladek Irma Trencsén 2 k., Baross Jánosné Trencsén 2 k., Hatala Károly Trencsén 2 k., N. N. 1 k., özv. Balogh Zsigmondné Trencsén 2 k., Szarvady P. Trencsén 3 k., Liesko Anna 1 k., Duchon Boris 1 k., Kutej Anna 1 k., Michalecz A. 60 fill., Lahner Mária Trencsén 2 k., Skarnitzl Rezső Trencsén 4 k. — 134. sz. íven: Geiger Anna Culm 2 mrk., Wisnienska Apolonia Culm 1 mrk., Gzsicka Anna Culm 3 mrk., Terbert Bálint Culm 4 mrk. — 47. sz. íven: Szélessy L. Divék 1 k., Vetzél S. Radnó 1 k., Siska J. 40 fill., Oravszky R. Belapataka 2 k., Csulen János 40 fill., Bezák 1 k., Hayek V. Novák 1 k., Steffel Ede Szucsán 1 k., Pelikán 40 fill., Tóth Kálmán K.-Podhragy 1 k., Kuniczky József F.-Vesztenie 2 k., Bucek Andor Szoblahó 10 k. — 60. sz. íven: Weber József A.-Marikova 5 k., Janecz József B.-Podhragy 2 k., Horeczky János Jeszenic 3 k., Mendl Ignác Papradnó 2 k., Benyák József Ugyicsa 2 k., Szpuszta István F.-Marikova 2 korona. — Hálás köszönetet mond a gyűjtő-bizottság.

okozva sokszor ezáltal; mert a hadsereg vezére a helyi viszonyokat ritkán ismerte s teljesíthetetlen parancsainak keresztülvitelét a végtelenségig erőszakolván, nagy vidékek felperzselésétől, a lakosság fogságba hurcolásától s lekasabolásától sem riadt vissza.

A földesúri adózásokhoz tartoztak:

1. a tizedek, úgy a növények- mint az állatokból. Tizedet adott a mező a gabona-félékből. Egyéb terményekből meg volt adóztatva a kender, kendermag, len, lenmag, lencse, borsó, takarmány. A kert növényei közül a gyümölcsök, alma, körte, szőlő, a hagyma, foghagyma, káposzta, répa adtak tizedet; a szőlőhegyeken a must, a rét a szénából s a gazdasági ipar termékei közül az olaj és a zsir.

A tizedszedés módja többféle volt. Biztos vidékeken természetben dézsmált a török, munkáltatta ki a dézsmagabonát s a magot a raktárakba szállíttatta, a szalmát pedig értékesítette. Ez volt a szalma ára-féle jövedelem. A tizedszedést lelkiismeretesen hajtotta végre, a tizedből csak egy részt vett, de a tizen fölül maradt hányadtól szintén egy egészet. A szalarije-féle kezelés, mikor a tizennél nagyobb hányad a földesúr, csak ritkán mutatkozik. A tizedszedés másik alakja, mikor ugyan természetben jelöltetett ki a tized, de átvenni már nem akarta a török. Felbecsülte és a becsárát megvette a termelőn. A harmadik alakja a bedel-ásr, a tizedváltás, midőn a kilátások szerint évről-évre, vagy hosszabb időre is egy általános összegben egyezett meg jobbágyaival és rájuk bízván e tized-adó felosztását és beszedését, bizonyos határnapokon követelte a váltás-összeget. A beszedés negyedik módja végre az volt, midőn általában a kapuk között osztották fel a terhet. Ez azonban csak a zsir és olaj beszedésénél volt.

A muhammedánok ép úgy fizették a tizedeket, mint a keresztények, azon különbséggel, hogy tőlük inkább készpénzül szedték be.

Fellette zaklató volt a kert terményeinek megadóztatása, mert minden gyümölcs és zöldség-féle adóalapot képezvén, ellenőrzés alatt állott és surlódásokra adhatott okot. Azért sok helyütt az apró kert-tizedek helyett kert-adót találunk. Máskor meg a kert-tizedek mellett szerepel a külön kert-adó is annak jelölül, hogy vagy új kertek vétettek művelés alá, vagy hogy „ex abuso“ a tizedek mellett némi külön adó is szokott szedni.

A réten épen úgy dézsmált a török, mint a szőlőben vagy mezőn s vagy székhelyére szállíttatta a szénát, vagy eladta a helyszinén. Ez utóbbi esetben a széna ára címén találjuk felszámítva a jövedelmet.

A gazdasági állatok után fizetendő tizedet mindig az azon évi szaporodás után kellett számítani. Tized járt a juhok, kecskék és méhek után; tárgyai voltak tehát a bárányok, gödölyék és rájok, melyek vagy természetben adtak, vagy pénzért váltattak meg. A bárány váltása 14—20 akese volt. Egyéb házi állat után tized nem járt.

(Folyt. köv.)

Telefon.

M. urnak K. A francia parlament elnökének évi fizetése 120,000 franc, és egy külön állami palota mint lakás. — Az alelnököknek ott sincs fizetésük, de már a 6 quátor egyenkint 6000 franc évi külön tiszteletdíjban és a Bourbon palotában külön lakásban részesül. — Ez idén január elején Deschanel Arthurt, a tavalyi elnököt választották meg Brisson ellenében, a ki a radikálisok jelöltje volt. — A szavazás titkos és Deschanel 296 szavazattal győzött Brisson 217 szavazata ellenében. A francia lapok majdnem valamennyien megegyeznek abban, hogy Brisson a zsidók és szabadtömvisesek, a socialisták és hasonzorú társaik jelöltje volt, Deschanel ellenben a conservatívek, nationalisták, melinisták, szóval az antidreyfusardok közös jelöltje volt. D. csak 49 éves.

Érsekujvár. A nyereség-tárgyak közlésére, sajnos, nincsen terünk. Szívesebben vettük volna a számokat, ha oly szép sorrendben kapjuk, mint mi adjuk. Üdvözlét!

Jánosszeghy. A tardoskeddi jegyzőválasztásról szóló hírt nyilván lapunk előző számából írta ki, s küldte be nekünk újra közlés végett. A másik, mint látja, bevált.

A címszalagok kiegészítésére névze kérjük némely t. előfizetőknek szives türelmét. A címszalagok megváltoztatása kisebb nyomdában nem oly könnyű dolog. Egynek címszalagja mindig 10 mással van egyesülve. Ha mi pl. egy egész évi 52 hiányos címszalagot eldobunk, el kell dobnunk vele 520 olyan címszalagot, amelyek jó. Legközelebb úgy is újra nyomtatjuk, addig szives elnézést kérünk.

Lapunk jan. 13. számának egy példánya címszalag nélkül érkezett vissza. Az illető reklamálja vagy jelentezzék.

A Richter-féle
Horgony-Pain-Expeller
Liniment Capsici comp.

egy régi kipróbált háziaszer, a mely már több mint 30 év óta megbízható bedörzsölésül alkalmazatik köszvénynek, csúznál és meghúléseknél.

Intés. Silányabb utánzatok miatt bevasárláskor mindig figyelemmel legyünk a „Horgony“ védjegyre és a „Richter“ cégjegyzésre. 80 f. 1 k. 40 f. és 2 k. árban úgyszólván minden gyógyszerertárban kapható. Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél Budapestben.

Richter F. Ad. és tarsa,
csász. és kir. udvari szállítók,
Rudolstadt.

Pártoljuk a magyar ipart!

Legjobb Csontlevélpapír

„Adria“

HAZAI GYÁRTMÁNY!

Versenyez a külföld elsőrendű készítményeivel

A párlal kiállításán
az „Arany örm“-mel
kíntutott.

KÉSZITI

Csász. és kir. udvari szállító

RIGLER JÓZSEF EDE

PAPIRMEÜGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPESTEN.

Kapható: HUSZÁR ISTVÁN könyv-kereskedésében Nyitrán.

Meghívás.

A Nyitrai Népbank mint részvénytársaság
1901. évi február hó 3-án délelőtti 11 órakor saját 167/1. számú székházában

XXXII. rendes évi közgyűlést

tart, melyre a t. részvényesek tisztelettel meghívotnak.

Napirend:

1. Az igazgatóság évi jelentése.
2. A felügyelő-bizottság jelentése.
3. A számadások megvizsgálása, a mérleg megállapítása és a nyereség felosztása.
4. Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság felmentése.
5. Az igazgatóság indítványai.
6. A 31. §. értelmében netán benyújtott indítványok tárgyalása.
7. A szavazatszedő és jegyzőkönyvet hitelesítő bizottság megválasztása.
8. Hét igazgatósági tag megválasztása, és pedig hat három, egy pedig hét évi tartamra.

Figyelmeztetés. A mérleg és a felügyelő-bizottság jelentése az intézet helyiségében a jogosultak által megtekinthetők.

Alapszabályok kivonata.

6. §. Közgyűlésen való megjelenésre és szavazati joggal csak azon részvényes bír, ki az előző év végével, mint ilyen, a részvénykönyvekben beírva volt és ha ezen részvények a megtartandó közgyűlés előtt elismervény mellett az intézetnél letéteményezve lettek.

Ezen elismervények egyuttal belépti jegyül szolgálnak.

29. §. Közgyűlések alkalmával egyaránt minden részvényesnek egy szavazata van egy részvény után a 6. §. értelmében, mindazonáltal 10 szavazatnál többet egyik egyleti tag sem összpontosíthat magában, akár saját nevében, akár mint megbízott.

Férjek, szülők nem szükségesnek külön meghatalmazást, gyámok azonban kinevezési okmányukat előmutatni tartoznak.

A szavazási meghatalmazásnak városhatóságilag hitelesítettnek kell lennie.

Társulatok és jogi személyek jogosult előjáróik (képviselőik) által gyakorolják a szavazati jogot.

31. §. Oly tárgyak, melyek a meghívásban nem említettek, vagy oly önálló indítványok, melyek legalább 8 nappal a közgyűlés előtt az igazgató-tanácsához írásban kellőleg indokolva be nem adattak, a közgyűlésen nem tárgyalhatók.

Kelt Nyitrán, 1901. évi január hó 10-én.

Kováts József,
igazgató.

Hirdetmény.

A Nyitra-Zsámbokréti Takarékpénztár részvénytársaság

közhírré teszi, hogy az intézet felszámolását közgyűléssileg elhatározta, felhívja egyuttal a nevezett részvénytársaság hitelezőit, hogy a társaság ellen fennálló követeléseiket az intézetnél jelentsék be.

Nyitra-Zsámbokrét, 1901. január 1-én.

Az igazgatóság.

En Csillag Anna

185 centiméter hosszú, orrasi Loreley-hajammal, a mely az általam föltalált pomádé 14 havi használata után nő t meg ennyire. Ezt a leghíresebb orvosok is egyedül való szernek ismerték el a hajkihullás ellen és hajnövesztésre, uraknál a szakállt megnöveszté és már rövid használat után úgy a haj, mint a szakáll természetes lenyű és tozott lesz, megöve mindketőt a korai öszüléstől a leg-
arogabb korig.

Egy tégely ára 1 frt, 2 frt, 3 frt, 5 frt.

Széljeltküldés naponként az összeg előzetes beküldése esetén vagy posta-utánvétellel a világ minden irányába a gyárból, a hova a megrendelések intézendők.

CSILLAG ANNA,
BÉCS. I. SEILERGASSE 5.

12-12.

Teljesen ingyen!

Dr. Tóth János felső-zobori szőlőjében mintegy

800 szekér kő

a szálló kitisztítása céljából, teljesen ingyen átvehető. A kő egy rakáson van, közel az uthoz és igen könnyen megközelíthető. A kik az ajánlatra reflektálnak, forduljanak akár szóval, akár írásban lapunk szerkesztőségéhez.

Pályázat.

A nyitrai székesegyházi káptalan gondnoksága alatt álló, néhai Simko Antal nyitrai apátkanonok iskolai alapítványában

3 ösztöndíjas helyre, egy-egy hely 420 kor.,
pályázat hirdettetik.

Ezen ösztöndíjas helyekre jogosultak első sorban az alapító rokonságából származó jó tehetségű és szorgalmas r. kath. vallású és r. kath. nyilvános intézetben járó ifjak és pedig Simko István egyenes leszármazottjai; másodsorban pedig az oldalagos rokonságából valók.

Az ösztöndíjra csak olyanok pályázhatnak, a kik az első középiskolai osztályt jó sikerrel elvégezték.

Az ezen alapítvány elvezését elnyerni óhajtok keresztlevéllel, iskolai és leszármazási bizonyítvánnyal felszerelt kérvényeket a nyitrai székeskáptalanra címezve f. é. február 15-ig nyújtsák be.

A nyitrai székeskáptalan kegyes alapítványi gondnoksága.

2-3.

SULGAN ANDRÁS

cipész-üzlete

Nyitra, Vármegye-utca 10-ik szám alatt

készít és raktáron tart mindennemű és legjobb minőségű

lábbelieket

urak, hölgyek és gyermekek részére, izléses kiállításban, pontos kiszolgálás és jutányos árak mellett.

Gyűjtsünk
elhasznált
bélyegeket!

Minden országból és mindennemű **bélyeg**ek, még a legközségebbek is, elfogadtnak **szegény gyermekek** papokká való kiképzésére. Viszonzással szép vallásos emlékek, főképp kereszties olvasók, Szent Antal és prágai kis Jézus-érmek.

A küldemények és kérdezősködések **Bregenz-be** (Vorarlberg) intézendők ily cím alatt: **Bureau-Bethlehem.**

11-13.

Tetszés szerinti fizetési feltételek!**VAJDA J. bútorgyári raktára****NYITRA, Párutca.**

A n. é. bútortársuló közönség becses figyelmébe ajánlom dús választékú, szilárd és modern stíli

háló, ebédlő, uri szoba és szalon berendezésekből álló raktáramat

a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig, **minden versenyt kizáró** olcsó árakon, ugyszintén

saját készítményü kárpitos butoraimat.

Szolid és pontos kiszolgálás biztosittatik. Kivánatra költségvetéssel és rajzokkal szívesen szolgálók.

14-52.

Kiváló tisztelettel

VAJDA J.**Tetszés szerinti fizetési feltételek!****SZUPERFOSZFÁTOT,**

kénsavas kálit,

kénsavas ammoniakot,

Kovasavas kálit,

(dohánytrágyázásra)

Chilisalétromot,**Kainitot,**

és egyéb műtrágyaféléket elismert kitünő minőségben legolcsóbban szállit a

„HUNGÁRIA“ műtrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság

Budapest, V. Fürdő-utca 8.